

TÖZSÉR ÁRPÁD POZSONYI ŐRJÁRAT

Az „én városom” körülbelül hatvan éve Pozsony.

1954-ben kerültem föl a koronázó s egyetemi városba, tanulni, s azóta megszakítás nélkül itt lakom, s ez a hatvan év talán feljogosít rá, hogy magaménak (is) tartsam a várost. Ha a kezem nyoma persze nem is maradt rajta, a megszámlálhatatlan lábnyomom közül valamelyik valószínűleg máig ott van az utcáin, az egyetemei, iskolái előadótermeiben, a szerelmes kapualjakban, a város egykori magyar redakcióiban, könyvkiadóiban és a – kórházaiban.

Van Rejtő Jenőnek egy könyve, az a címe, hogy *Megyek Párizsba, ahol még egyszer sem haldokoltam*. Pozsony az a sarka a világnak, ahol én a legtöbbet haldokoltam. Egyszer megkérdeztek tőlem, tulajdonképpen miért nem települök át Budapestre, mi köt Pozsonyhoz. S én hirtelenében nem tudtam okosabb választ kiötlelni, mint azt, hogy leginkább a kórházak tartanak itt. Egy városnak sem ismerem olyan jól a kórházait és orvosait, mint Pozsonyét.

S ez a mai orvoshiányos időkből nem is olyan jelentéktelen szempont!

A válasz persze az igazsága ellenére is csak bonmot. Jól hangzik, de a valóság ennél természetesen sokkal bonyolultabb.

1954-ben például távolról sem lettem azonnal pozsonyi polgár.

1956 körül írtam a következő bökverset:

Grand-kávéház

A Grandban a WC ülökéje

olyan nagy, hogy két far is ráférne.

Persze, csak olyan soványabb fajta

mint az enyém. Míg csücsültem rajta

írtam ezt a „toalett” falára:

„Csakis polgárfenekek számára!”

Azaz 1956-ban még nagyon is *népfinek* éreztem magamat, ellenzékben mindennel szemben, ami *polgár*, ami városi, ami Pozsony. S ha valaki akkor mégis a „városomat” firtatja, inkább mondtam volna városomnak Komáromot, ahol, korábban, gimnáziumba jártam, vagy Rimaszombatot, ahol viszont az ún. polgári iskolát végeztem. Vagy akár Salgótarján. A legkorábban ugyanis ez

a magyarországi bányaváros volt számomra a Város. Így, nagybetűvel. A háborút követő zavaros időkből ugyanis magyarországi iskolákban voltam kisdíák, s ha az otthon töltött szünetekről visszautaztam a magyar alma matereimbe, mindig Salgótarjánban szálltam vonatra, s akkoriban szinte az volt az egyetlen város, amelyet ismertem.

De lélekben én bizony nagyon sokáig Pozsonyban is „falusi” voltam és „paraszt” (holott felmenőim nem voltak parasztok, csak falun laktak), mi több, öntudatos „falusi” és „paraszt” voltam, de hogy ne hangozzék mindez túl parlagiasan, kieszeltem magamnak egy sajátos nacionálét: ha a származásomat kérdezték, azt mondtam, „Gömörország” a hazám. S ez a metafora számomra azt jelentette, hogy a költők hazájából való vagyok, abból az országból, ahol a szó, a népdal, a mítosz, az élet és halál, az ember és a természet még szerves közösségben él, lélegzik.

Azóta már mondhatnám persze városomnak akár Budapestet, Prágát, Bécsset, Párizst vagy Alma-Atát is, s ha mégis azt mondom, hogy az „én városom Pozsony”, annak a legáltalánosabb oka az a hatvan év, amelyet leélttem benne. Ez alatt a hatvan év alatt az egykori falusi legényből városi polgár lett. Mondhatnám tehát akár azt is, hogy ez a város második születésem helye.

Ez a második születésem azonban nagyon lassú folyamat volt. Talán azzal tudnám lassúságát érzékeltetni, ha sorra venném a pozsonyi lakhelyeimet, mert mielőtt a pozsonypüspöki Alsóvadászi nevű dűlőben felépített lakónegyed (Dolné hony) egyik bérházának második emeletén végleg megfeneklettem (a nyolcvankét évemet tekintve azt hiszem, helyén való a szó), laktam a városnak legalább nyolc helyén: főiskolai internátusokban, szerkesztőségekben, albertlettkben, s végül saját lakásokban. Erre a szemlére azonban természetesen nincs itt hely és idő, egyet a sok pozsonyi lakhelyem közül (a pozsonyi polgárrá válásomat tekintve a legmeghatározóbbat) azért megpróbálom megérzékíteni.

(folytatás a 8. oldalon)

Főszerkesztő: Hodossy Gyula

Vezető szerkesztő:

Petres Csizmadia Gabriella,

Petres Sándor

Örökös munkatárs: Turczel Lajos

A szerkesztőbizottság elnöke:

Fibi Sándor

Tagok:

Bárczi Zsófia, Hrbáček Noszek Magdaléna,

Kalácska József, Klemen Terézia,

Krippel Éva, Novák Mónika,

Pázmány Annamária, Szokol Dezső

Nyomdai előkészítés:

Václav Kinga, Gyenes Gábor

Nyomja:

Press Group s.r.o, Banská Bystrica

Kiadja:

Katedra Alapítvány

Felelős kiadó:

Hodossy Gyula

Elérhetőség:

Katedra Alapítvány

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 903 724 781

E-mail: katedra@katedra.sk

Honlap: www.katedra.sk

Bankszámlaszám: 1014769018/1111.

Laprendelés:

Lelkes Renáta, marketing@liliumaurum.sk,

00421 903 724 781

Kiadványunkat támogatta a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma.

KATEDRA

mesecnik

ročnik XXV., 1. číslo, september 2017

Vydavateľ:

Nadácia Katedra,

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

IČO: 35591609

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu

a športu Slovenskej republiky.

Realizované s finančnou podporou Úradu

vlády Slovenskej republiky - program Kul-

túra národnostných menšín 2017.

Náklad: 2500 ks

REDAKCIA / SZERKESZTŐSÉGÜNK:

Nadácia Katedra – Katedra Alapítvány.

Palác Duna Palota, Galantská cesta

658/2F, 929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Honlap: <http://www.katedra.sk>

E-mail: katedra@katedra.sk

katedra.szerkesztoseg@gmail.com

Minden jog fenntartva.

Kéziratokat nem őrzünk meg

és nem küldünk vissza.